

Toelichting bij de Verordening op de rekenkamer waterschap Scheldestromen

1. Algemeen

Provincies en gemeenten kennen reeds langere tijd de wettelijke verplichting een rekenkamer(functie) in te stellen. Belangrijkste doel daarvan is in het kader van goed overheidsbestuur, de positie te verstevigen van de vertegenwoordigende organen, respectievelijk Provinciale Staten en gemeenteraad.

Genoemde verplichting hing rechtstreeks samen met de invoering van het duale bestuursstelsel bij provincies en gemeenten. De waterschappen kennen een monistisch bestuursstelsel, waarbij de leden van het dagelijks bestuur (met uitzondering van de voorzitter) deel uitmaken van de algemene vergadering. Wel zijn de waterschappen van mening dat bestuurlijke normen en principes die gelden voor provincies en gemeenten zoals transparantie, verantwoording en toezicht ook voor de waterschappen dienen te gelden.

Met ingang van 2008 zijn in de Waterschapswet nieuwe regels opgenomen voor het financiële beheer en de financiële verantwoording bij de waterschappen (Wet modernisering waterschapsbestel, Stb 2007, 208). De wetgever heeft destijds geen aanleiding gezien daarbij een verplichting op te nemen tot het instellen van een rekenkamer(functie) bij de waterschappen.

Op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het Wetsvoorstel versterking de-centrale rekenkamers. De wet bevat voor de provincies, gemeenten en waterschappen de wettelijke verplichting tot het instellen van een volledig onafhankelijke, extern samengestelde rekenkamer.

Deze verordening is een aanvulling op hetgeen in de Waterschapswet is opgenomen over de rekenkamer voor waterschappen. Zie de tekst van de Waterschapswet, zoals op 1 januari 2024 wordt gewijzigd door de Wet versterking decentrale rekenkamers, hoofdstukken VI0A (De rekenkamer) en XIII A (De bevoegdheid van de rekenkamer).

Het algemeen bestuur moet op grond van artikel 51a van de Waterschapswet een onafhankelijke rekenkamer instellen. Deze verplichting geldt vanaf 1 januari 2024.

Daarnaast moet de algemene vergadering op grond van artikel 51ak van de Waterschapswet een verordening opstellen die de vergoeding regelt voor de werkzaamheden van de leden van de rekenkamer en de tegemoetkoming in hun kosten. Voorts mag het algemeen bestuur op grond van artikel 78, eerste lid van de Waterschapswet aanvullende regels stellen in het belang van het waterschap met inachtneming van de wet.

De rekenkamer moet zelf een reglement van orde voor haar werkzaamheden vaststellen (artikel 51ai van de Waterschapswet). Met deze verordening stelt de algemene vergadering het kader voor de rekenkamer. Uitwerking van bevoegdheden van de rekenkamer zélf, worden niet in de verordening uitgewerkt. Dat doet de rekenkamer zelf.

Artikelsgewijze toelichting

Een aantal bepalingen in de verordening zijn hieronder van een nadere toelichting voorzien.

Artikel 2. Rekenkamer

In het eerste lid stelt de algemene vergadering de rekenkamer in. Dit is een wettelijke verplichting (artikel 51aa van de Waterschapswet). De wet zelf stelt geen regels ten aanzien van het aantal leden. Het aantal leden is in de verordening op 3 bepaald. Rekenkamerleden worden benoemd voor een periode van 6 jaar. Het is niet toegestaan een afwijkende termijn te stellen. De wet voorziet wel in de mogelijkheid het lidmaatschap eenmalig met 6 jaar te verlengen.

Een te korte benoemingsperiode kan de onafhankelijkheid in gevaar brengen, omdat de vraag 'word ik wel herbenoemd' dan al te snel weer wordt gevoeld. Voordeel van deze termijn is ook

Postadres:

Postbus 1000,
4330 ZW Middelburg

Bezoekadressen:

Kanaalweg 1,
4337 PA Middelburg

Kennedylaan 1,
4538 AE Terneuzen

t 088 2461000 (lokaal tarief)

e info@scheldestromen.nl
s www.scheldestromen.nl

dat over benoeming en herbenoeming in het gewone geval steeds door twee verschillend samengestelde algemene vergaderingen wordt beslist.

Artikel 3. Werving en selectie

Deze bepaling regelt de werving en selectie van de rekenkamerleden en geeft aan welke informatie aan de algemene vergadering wordt verstrekt bij het voorstel tot benoeming.

Artikel 4. Ambtelijke ondersteuning

De rekenkamer wordt bij haar werkzaamheden ondersteund door een secretaris. De wet geeft aan dat de ondersteuning enkel mag plaatsvinden door ambtenaren die uitsluitend werkzaam zijn voor de algemene vergadering. In de brief 28 november 2022 van het Ministerie van BZK over de inwerkingtreding van de wet is gesteld dat, omdat de Waterschapswet de griffiefiguur niet kent, het aan het waterschapsbestuur zelf is om de ondersteuning van de rekenkamer op een goede en onafhankelijke manier te regelen.

De bevoegdheid tot het aangaan van arbeidsovereenkomsten berust bij het dagelijks bestuur. Deze bevoegdheid is gemandateerd aan de secretaris-directeur. De mogelijkheid is ook aanwezig om de secretaris van de rekenkamer in te huren.

De secretaris van de rekenkamer heeft een onafhankelijke positie en is enkel verantwoording verschuldigd aan de voorzitter van de rekenkamer (artikel 51aj lid 4 Waterschapswet).

Artikel 5. Integriteit en eedaflegging

De leden van de rekenkamer leggen de eed en de belofte af. Voor de secretaris geldt niet de eis dat dit in de algemene vergadering gebeurt. De voorzitter en leden van de rekenkamer worden benoemd door de algemene vergadering, de secretaris niet.

Artikel 6. Communicatie tussen rekenkamer, bestuur en organisatie

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan en bepaalt zelf de onderwerpen van onderzoek. Voor de onderzoeksonderwerpen is het van belang dat deze een meerwaarde hebben voor het waterschap in het algemeen en de algemene vergadering in het bijzonder. In dat kader is het van belang dat de rekenkamer informatie kan inwinnen bij de algemene vergadering en waarbij de algemene vergadering zelf ook kan aangeven wat belangrijke te onderzoeken onderwerpen zijn. In de praktijk zien we dat een klankbordgroep dan wel een bestaande commissie als het aanspreekpunt voor de rekenkamer fungeren. In de verordening is de commissie Bestuurlijke en Economische Zaken aangewezen als bestaand gremium voor de contacten namens de algemene vergadering.

De dijkgraaf is het eerste aanspreekpunt namens het dagelijks bestuur voor de rekenkamer. De secretaris-directeur is het primaire ambtelijke aanspreekpunt.

Artikel 7. Werkwijze

Deze bepaling geeft een nadere uitwerking van het tot stand komen van het onderzoeksprogramma van de rekenkamer. Hierin is vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid het principe van hoor en wederhoor vastgelegd.

Artikel 8. Procedure onderzoeksrapport

In deze bepaling is de procedure beschreven van de totstandkoming van het onderzoeksrapport dat uiteindelijk ter besluitvorming aan de algemene vergadering wordt voorgelegd. De rekenkamer kan in de commissie Bestuurlijke en Economische Zaken een toelichting geven op het rapport en vragen vanuit de commissie beantwoorden.

Artikel 9. Budget en verantwoording

De algemene vergadering bepaalt de hoogte van de budget van de rekenkamer. Over de hoogte van het budget doen de wetgever geen uitspraken. Naast de kosten van onderzoek behoren o.a. ook de vergoeding voor de leden, de kosten van de secretaris en de kosten van eventueel ingeschakelde deskundigen tot het budget.

De rekenkamer is ten aanzien van de uitgaven enkel verantwoording verschuldigd aan de algemene vergadering.

Artikel 10. Vergoedingen en faciliteiten

De leden van de rekenkamer ontvangen een bij verordening van het algemeen bestuur vastgestelde vergoeding voor hun werkzaamheden en een tegemoetkoming in de kosten (artikel 51ak van de Waterschapswet). In de wet zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van de hoogte van de vergoeding en de tegemoetkoming. Bij de hoogte van de vergoeding is aansluiting gezocht bij de vergoedingen die momenteel worden verstrekt door waterschappen die al beschikken over een rekenkamer of rekenkamerfunctie.

De verordening gaat er in principe vanuit de rekenkamer onderzoek uitbesteedt. In deze bepaling is aangegeven dat de rekenkamer onder voorwaarden, na goedkeuring door de algemene vergadering, ook zelf onderzoek kan uitvoeren.

Artikel 51aj van de Waterschapswet bepaalt dat de algemene vergadering, na overleg met de rekenkamer, de rekenkamer de nodige middelen beschikbaar stelt voor de goede uitoefening van haar werkzaamheden. In de leden 7 en 8 is hier invulling aan gegeven. De leden van de rekenkamer krijgen dezelfde faciliteiten als de leden van de algemene vergadering.

Artikel 11. Monitoring aanbevelingen

Volgens artikel 97e van de Waterschapswet moet het dagelijks bestuur jaarlijks aan het algemeen bestuur een overzicht sturen van de aan het dagelijks bestuur gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. Niet alle voorstellen, of meestal aanbevelingen genoemd, zijn voor wat betreft de uitvoering de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Er zijn ook aanbevelingen die het algemeen bestuur zelf moet uitvoeren. Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de status van alle aanbevelingen uit de rekenkamerrapporten, is er voor gekozen om de secretaris-directeur jaarlijks ook een overzicht op te laten stellen met de status van de aanbevelingen die aan de algemene vergadering zijn gericht, door de algemene vergadering zijn overgenomen en door de algemene vergadering zelf moeten worden uitgevoerd.